

Chatsessie/vragen webinar 'Implementatievraagstukken Omgevingswet toezicht en handhaving voor gemeenten en omgevingsdiensten'

23 juni 2020

Sprekers:

- Liesbeth van Greuningen (Od West-Holland)
- Stephan Kortekaas (Utrecht)
- Wim Tijssen (Tilburg)
- Patricia Palmén (VNG)

Afkortingen:

DSO= digitaal stelsel Omgevingswet

LHS = Landelijke Handhavingsstrategie

Dcmr = Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond

Vanuit VNG waren actief in het reageren: Sandra Anzion, Tom Bischops (Rio), Leonie Jorna en Marnix Duinkerken (VNG en gemeente Delft); De chatdiscussie hebben we samengevat/geordend naar thema's en wie op wie heeft gereageerd, zodat de discussie ook nu achteraf nog te volgen is.

Ik denk dat de deelnemers aan de chat een mooie discussie hebben gevoerd over de aangesneden thema's. In ieder geval inspirerend om intern en met elkaar in de regio op te pakken.

Hartelijk goed en dank, team VTH Omgevingswet VNG

Opmerkingen die gemaakt zijn over de relatie tussen gemeenten en OD's:

- Gelinde 11:14: De scheiding tussen beleid en uitvoering is groot wanneer je spreekt over de verdeling van taken tussen gemeenten en uitvoeringsdiensten. Het model 'the big 8' wordt vaak gebruikt en maakt deze scheiding nog groter. Hoe betrek je omgevingsdiensten bij het maken van het omgevingsplan?
- Isabel 11:16: Hoe betrek je omgevingsdiensten bij het maken van het omgevingsplan? OD's kunnen veel expertise inbrengen. Samen optrekken en tijd beschikbaar stellen.
- Marnix 11:16: Vraag de omgevingsdienst aan tafel in het team, stel gerichte vragen, vraag om input. Ik denk dat een omgevingsdienst dat vooral heel fijn zal vinden.
- Isabel 11:17: OD's beschikken over veel data die gebruikt kunnen worden in het omgevingsplan. Eigenlijk onmisbare input!
- Jeroen 11:23: Omarm de od, wordt erg moeilijk het 1ste jaar. Zij zijn volop in ontwikkeling.
- Maurice 11:26: geen streepjes zetten, maar een andere dienstverlenende werkwijze. Hoe staat dat in verhouding met outputfinanciering dat bij een aantal OD's gangbaar is?
- Marnix 11:27: @ Maurice: naast aantallen ook uitvragen hoe de dienstverlening wordt ervaren. Niet 1 keer in de paar jaar, maar wellicht per kwartaal een steekproef.
- Sandra 11:27: Wisselwerking OD's en gemeenten en multidisciplinaire teams idd heel belangrijk. Samen aan de "Omgevingstafel" (vooroverleg) kan hier ook aan bijdragen.
- jessica 11:34: "wat is de opgave", hoe werkt dit voor de OD die 10+ gemeenten bedinet?
- Annemieke 11:41: Hoe kijken jullie aan tegen de primaire verantwoordelijkheid bij de gemeenten en gebiedsspecifiek maatwerk vs. de opschaling van de basistaken naar regionaal niveau en de uitvoerbaarheid van VTH door de omgevingsdienst?
- Dominic 11:41: dit is in mijn ogen de grote uitdaging.
- Marnix 11:43: @ Annemiek: daar ligt zeker een spanningsveld/uitdaging.
- Marnix 11:47: @Annemieke: het zou mooi zijn als je tot een aantal gebiedstypen kunt komen, een raamwerk van regels die daarbij horen en wellicht bandbreedte in specifieke normstellingen.

- Esther 11:50: Is de anterieure overeenkomst niet een goed moment/plaats voor een intentieovereenkomst?
- Bram 11:51: @Esther, Blijft die overeenkomst nog bestaan straks?:
- Marnix 11:51: Wij hebben beide: eerst intentieovereenkomst in de eerste fase (kaders, mogelijkheden en grenzen verkennen), daarna anterieure overeenkomst voor de fase waarin het plan concreet gaat worden uitgewerkt.
- Esther 11:52: Kijk aan. Mooi.

Opmerkingen participatie en draagvlak

- freddy 11:16: Participatie is belangrijk, dat horen burgers elke keer weer. Hoe leg je echter uit dat participatie iets anders is dan draagvlak (wat burgers vaak onder "participatie verstaan).
- freddy 11:27: Dit vergt zelfreflectie, die niet iedereen bezit.

Opmerking over RO en VTH-ers

- Bram 11:19: Wim, Zet Ro-ers in hetzelfde team als vergunningsverleners. Dat bevordert de samenwerking.
- Roel 11:22: ik zie nog wel wat kansen voor samenwerking RO en OD's
- GJ: Gerrit Jan 11:27: gaat handhaver "regels" opstellen?
- Henk 11:28: Zou gevaarlijk kunnen zijn.
- Bram 11:28: @Gerrit Jan, handhaver kunnen meedenken met de regels. Intergraal adviseren
- Maurice 11:28: Krijg je dan niet een groter risico op een juridificering van de regelgeving
- Marnix 11:29: Handhavers kunnen heel scherp aangeven waar regels in de praktijk het doel wel of niet bereiken. Daar moet je je voordeel mee doen.
- Bram 11:29: @marnix. Inderdaad
- Bram 11:29: Maak gebruik van hun kennis en ervaringen
- Gelinde 11:29: @maurice: dit betekent dus ook een andere invulling van opdrachtgeverschap door gemeente.
- Gert Jan 11:29: Als de RO's er ook naar luisteren
- Gerrit Jan 11:29: Nu maken we al mee dat handhavers inhoudelijk de (milieu)regel niet kennen.
- Bram 11:30: RO-ers moeten inderdaad dan gaan luisteren. Ik als RO-er vind echt dat ze een meerwaarde hebben.
- Sandra 11:30: @Marnix: inderdaad: dat is het sluiten van de beleidscyclus.
- Marnix 11:31: Het is de uitdaging om het gesprek op gang te krijgen over wat je wilt bereiken en dan hoe je dat kunt bereiken. Beleid naar praktijk kunnen vertalen en hoe de praktijk uitpakt voor het beleid.

Opmerkingen in het verschil tussen een traditioneler toezichthouder en een dienstverlener

Rob 11:25: Kan beschreven worden wat het verschil is tussen een traditionele toezichthouder en een "dienstverlener"?

Competenties:

- Esther 11:32: Opmerking: zelfs in geval van handhaving hoeft je geen scheidsrechter te zijn. Met gesprekstechnieken kun je mijn inziens heel ver komen om een overtreding ongedaan te maken. Zelfs als handhaving noodzakelijk is kun je de overtreder hierin voor keuzes stellen. Dit wordt vaak niet benut! Denk aan tijd, stapsgewijze handhaving, wat wil de overtreder in de toekomst met de bebouwing etc..Met mediation technieken kom je een heel eind!
- Jeroen 11:32: Mediation wordt een basisbehoefte
- Marnix 11:33: Wij proberen we er ook zoveel mogelijk uit te komen zonder formele besluitvorming. Dat lukt steeds beter. Dan komt er meestal een oplossing die meer draagvlak heeft en dat is ook weer goed voor het draagvlak van T&H in het algemeen.
- Sylvia 11:33: Scheelt ook juridische procedures achteraf. Dus investeren in opleidingencommunicatievaardigheden.

- Rob 11:34: Inspecties hebben inmiddels begrepen dat geïnspecteerden niet gezien kunnen worden als klanten. En dat is volkomen terecht. Dat doet overigens niet af aan de nieuwe eisen aan de inspecteur.
- Robert 11:34: Aan de basis staat de ontwikkeling van het adviseurschap van de toezichthouder. Dat is het ontwikkelspoor nu voor toezichthouders.
- Freddy 11:34: Mediation of bemiddeling? Mediation vraagt toch een onafhankelijke partij, dat kan een overheid niet bieden.
- Esther 11:34: Dat hoop ik. Ik heb dit mogen al mogen toepassen en de resultaten waren verbluffend. Heel veel klachten, meldingen en overtredingen kwamen niet meer tot een juridische brief.
- Esther 11:34: Op basis van mediation technieken.
- Esther 11:35: Zuivere mediation kan inderdaad niet. Dat klopt.
- Marnix 11:36: Wij noemen het informeel overleg, want uiteindelijk ben je ook de toezichthouder. Maar de kunst is om het verhaal achter de regels (rechten en plichten) te vertellen en zo draagvlak te krijgen voor een oplossing met een goede balans daarin. Met als stok achter de deur dat als dat niet lukt, er dan uiteindelijk wel de gemeente gaat beslissen.
- Esther 11:43: Andere opmerking: Het proces omgevingstafel van het VNG komt bijna overeen met een mediation proces. IK zie er 1 knelpunt en dat is het commitment de overeenkomst vooraf aan de mediation ontbreekt. Na de intaketafel zou er over zoiets moeten worden nagedacht. Want in een mediation valt of staat het behalen van een overeenstemming: resultaat met het commitment.
- Bram 11:44: @Esther. Is dat niet te ondervangen om aan de voorkant goede afspraken te maken over de omgevingstafel?
- Esther 11:45: Daarmee breng je niet de cultuuromslag teweeg ben ik bang. Alle adviseurs zijn gewend om te toetsen en af te vinken. Ik denk echt dat er meer voor nodig is. Een soort intentie.
- Marnix 11:46: @ Esther: als de initiatiefnemer uiteindelijk iets anders aanvraagt dan "afgesproken", dan is het maar de vraag of de vergunning wordt verleend... Puntje bij paaltje is er toch een toestemming nodig.
- Bram 11:46: @Esther. Dat klopt. Daarover maken we nu zowel intern als extern afspraken waaraan iedereen zich gaat commiteren
- Bram 11:47: Hierbij hebben we vooraf afgesproken dat we ons houden aan de uitkomsten van de inrichting van het proces en de uitkomsten van de tafel zelf
- Sandra 11:47: @Esther: inderdaad, ook voor de Omgevingstafel is een cultuuromslag van belang.
- Esther 11:49: Marnix: ja natuurlijk, maar dat is niet waar ik op doel. Als er commitment is zal de aanvrager, zeker een professionele partijen, dit na een heel traject dat geld en tijd heeft gekost, niet zo snel doen. Of dan is dat al uitgesproken. Want ook zal de achterliggende gedachte tijdens het proces worden opgehaald. Verschillen ophalen en proberen op te lossen..
- Bram 11:48: @Sandra geldt dat niet voor alles wat over de Omgevingswet gaat
- Sandra 11:49: Helemaal waar natuurlijk!
- Marnix 11:50: @Esther: dat is inderdaad hoe je het wilt en hoe je samen wilt optrekken.
- Tom 11:52 (RIO) wat betreft cultuuromslag, daarom stimuleren we ook om nu al te beginnen met "oefenen". En daarin ook je bestuurders te betrekken.
- Niels 11:55
- Blijven oefenen... the proof of the pudding is in the eating
- Freddy 11:52: @Marnix, in hoeverre is daarbij sprake van rechtsbescherming voor initiatiefnemers?
- Marnix 11:54: Onderdeel van de afspraken is dat de initiatiefnemer de omgeving goed moet meenemen. Onder de Omgevingswet: goede participatie.
- Freddy 11:54: Dat is enkel een inspanningsverplichting, die moeilijk meetbaar en objectiveerbaar is. Draagvlak blijft en is geen onderdeel van participatie.
- Marnix 11:55: oh, vraag net niet goed gelezen. Rechtsbescherming voor initiatiefnemers: dat weet ik niet exact, maar je schept wel verwachtingen en daar moet je ook volwassen mee om gaan.
- Sandra 12:00: Rechtsbescherming blijft gewoon via zienswijzen, bezwaar en/of beroep. Helder onderscheid tussen formele procedures en informele overleggen of mediation-achtige trajecten blijft heel belangrijk. Zeker gezien jurisprudentie vorig jaar: beroep op het

vertrouwensbeginsel zal sneller slagen. Ook daarin moeten toezichhouders (en vergunningverleners) leren hoe te communiceren.

- Marnix 12:01: @ Sandra, goed aandachtspunt.
- Freddy 12:01: @Sandra, zeker waar!
- Bram 12:01: Eens Sandra
- Esther 12:01: Dank je wel Sandra! Eigenlijk blijven we op 2 benen hinken voor mijn gevoel.
- Sandra 12:02"@Esther: dan blijven we in elk geval wel in beweging! ;-)

Toezicht – en handhavingsbeleid en Handhavingsstrategie:

- Gerda 11:28:In LHS staat in welke gevallen gesprek of bv PV aangewezen is. Hoe verhoudt zich dat met de OW?
- Marnix 11:40: Belangrijke randvoorwaarde: zorg voor een goede handhavingsparagraaf met voldoende middelen om T&H van alle prioriteiten uit te kunnen voeren. Voor bouwen is mijn ervaring dat daar vaak een uitdaging ligt. Er is vaak geen structureel budget voor programmatisch of projectmatig toezicht op de bestaande leefomgeving... En dan kom je wel eens in de knel.
- Dominic 11:41: Heel herkenbaar idd.

Termijnen

- Gerrit Jan 11:53: Is er geen idee over wat de termijn, voor bedrijven, wordt voor het verkrijgen van een vergunning? Nu moet een melding 30 dagen vooraf worden gedaan. Hoe gaat dat straks?
- Sandra 11:56: Beslistermijn vergunning in meeste gevallen 8 weken (reguliere procedure). Overleg vóór indienen aanvraag daarom extra belangrijk.
- Sandra 11:56: Melding moet over het algemeen 4 weken van tevoren.

Overig

- Jeroen 11:50: Aanschaf goede software is al een opgave
- Jacqueline 11:51: kan via de RIO de voorbeeldbeschikking worden gedeeld?
Reactie Patricia Palmes: hier wordt momenteel aan gewerkt, zodra deze gereed is zullen we deze delen, meld je ook aan voor het VNG forum over standaarddocumenten, we willen dit de komende tijd wat meer aanzwengelen, heb je een vraag of voorbeeld laat het weten!]

Reacties op het webinar en chat

- Bram 11:39: Duidelijk verhaal van Stefan
- Geline 11:59: Rake, maar terechte opmerkingen Patricia
- Jacqueline 12:00: Dank je wel Patricia en andere sprekers: helder verhaal
- Marnix 12:01: Presentatie was goed, de chat was ook heel waardevol, bedankt iedereen!
- Sjo 12:02: Prima sprekers Patricia. En dank voor je heldere en prikkelende bijdrage.
- Harm 12:02: Dank voor de presentatie, tot ziens!
- Geline 12:02 Dank jullie wel!
- Bram 12:03: Dank voor de presentatie.:
- Nathalie 12:03: Bedankt
- Peter 12:03: Dank!
- Ien 12:03: leerzaam, dank
- Andries 12:03: Bedankt Andries
- Sylvia 12:03: Dankjewel en tot een volgende keer
- Sandra 12:03: Dank aan alle deelnemers, ook voor de activiteit in de chat!